

હર હર શાંકુર

ॐ

જય જય શાંકુર



શ્રી-વેદવ્યાસાય નમ:

શ્રીમદ્-આધ-શાંકુર-ભગવત્પાદ-પરમ્પરાગત-મૂલામ્રાય-  
સર્વજ્ઞ-પીઠમ्  
શ્રી-કાઞ્ચી-કામકોટિ-પીઠમ्  
જગાદ્ગુરુ-શ્રી-શાંકુરાચાર્ય-સ્વામિ-શ્રીમઠ-સંસ્થાનમ्

## ભીષ્મ-તર્પણમ्

પ૧૨૬ વિશ્વાવસુ: મકર: ૧૩ માઘ-શુક્લ-અષ્ટમી

26.01.2026

Shri Bhishma Pitamaha whose very nature was dharma undertook a vow of Brahmacharya and lived as a Brahmachari throughout his life. Hence, he did not have any descendants. He had the boon of icchamrtyu (choosing when he could leave his body). So he waited until Uttarayanam and shed his mortal on Shukla Ashtami in Magha masa. Therefore, all of us should offer Tarpanam and Arghyadanam for the sake of Bhishma on Magha masa Shukla Ashtami. Laugakshi Smrti says that those who offer this Bhishma Tarpanam gets as much punya as feeding a thousand brahmanas.

અષ્ટમી-દિવસે ચૈવ ભીષ્મ-તર્પણમાયરેતા  
દધાત્ પ્રદધાદ ભીષ્માય તર્પણં પ્રતિવત્સરમ्॥

તેન તર્પણ-માત્રોણ સહસ્ર-દ્વિજ-ભોજનો  
યત્ ફુલં કથિતં સદ્ગુસ્તદવાપ્રોત્યસંશયઃ॥

શુક્લાષ્ટમ્યાં તુ માઘસ્ય દધાદ ભીષ્માય યો જલમ્ભા  
સંવત્સર-કૃતં પાપં તત્-ક્ષણાદેવ નશ્યતિ॥  
વેદ-ધર્મ-શાસ્ત્ર-પરિપાલન-સભા

બ્રાહ્મણાધાશ્ચ યે વર્ણાઃ દધુર્ભીજ્માય નો જલમ્ભા  
સંવત્સર-કૃતં તેષાં પુણ્યં નશ્યતિ સત્તમા॥

Padma Puranam also warns that those who do not offer this Tarpana to Bhishma on Bhishmashtami, lose the punya accumulated during the entire year. Hence we should all offer Tarpanam and Arghyadanam for the sake of Pitamaha Bhishma and strive to become those who perform their duties well.

After completion of the anushthanas of nityakarmas such as morning Snanam, Sandhyavandanam everyone should do Tarpanam and Arghyadanam for Bhishma.

આયમનમા શુકલાભરધરં + શાન્તયો પ્રાણાયામઃ।

મમોપાત્ત-સમસ્ત-દુરિત-ક્ષય-દ્વારા શ્રી-પરમેશ્વરપ્રીત્યર્થ શુભે શોભને મુહૂર્તે અધ્ય  
બ્રહ્મણાઃ દ્વિતીય-પરાર્થે શૈતવરાહ-કલ્યે વૈવસ્વત-મન્વન્તરે અષ્ટાવિંશતિતમે  
કલિ-યુગે પ્રથમે પાદે જમ્બૂ-દ્વીપે ભારત-વર્ષે ભરતખાડે મેરોઃ દક્ષિણો પાશે  
અસ્મિન્ વર્તમાને વ્યાવહારિકાણાં પ્રભવાદીનાં ષષ્ઠ્યાઃ સંવત્સરાણાં મધ્યે  
વિશ્વાવસુ-નામ-સંવત્સરે ઉત્તરાયણે હેમન્ત-અતૌ મફર-માઘ-માસે શુકલ-પક્ષે  
અષ્ટમ્યાં શુભતિથૌ ઈન્દુ વાસરયુક્તાયામ્ અશ્વિની-નક્ષત્ર (૧૨:૩૧)યુક્તાયાં  
સાધ્ય-યોગ (૦૮:૦૮; શુભ-યોગ)યુક્તાયાં ભદ્રા-કરણ (૧૦:૧૭; બવ-કરણ)-  
યુક્તાયામ્ એવં-ગુરુ-વિશોષણ-વિશિષ્ટાયામ્ અસ્યામ્ અષ્ટમ્યાં  
શુભ-તિથૌ શ્રી-પરમેશ્વર-પ્રીત્યર્થ ભીજ્માષ્મી-પુણ્ય-કાલે ભીજ્મ-તર્પણાં ભીજ્મ-  
અર્ધ-પ્રદાનાં ચ કરિષ્યો।

### જુવત્-પિતાડપિ કુર્વીત તર્પણાં યમ-ભીજ્મયો:

(Those whose father is living must also offer Tarpanam for Yama and Bhishma)

According to this vachana, those whose father is alive should also offer Tarpanam to Bhishma. Those who do not have a father should wear the Yajnopavitam on the left and offer tarpanam via the Pitr Tirtha with water mixed with tila (sesame). Those whose father is alive should offer Tarpanam with just as in Pitr Tarpanam in Brahmayajna (with Yajnopavitam upto the

વેદ-ધર્મ-શાસ્ત્ર-પરિપાલન-સભા

left wrist and with only water) with Pitr Tirtha.

## ଉଦ୍‌ଦାନ-ମନ୍ତ୍ରଃ— (ପ୍ରାୟୀନାଵିତୀ)

वैयाधपाद-गोत्राय साङ्कुल्य-प्रवराय च  
गड़ा-पुत्राय भीष्माय प्रदास्येऽहं तिलोदकम्  
अपुत्राय ददाभ्येतत् सलिलं भीष्म-वर्मणे॥

भीष्मं तर्पयामि भीष्मं तर्पयामि भीष्मं तर्पयामि

With the following Shlokas, everyone should offer Arghyadanam with water three times similar to how Arghyadanam is done in Sandhyavandanam.

(ઉપવિત્તી)

સત્ય-પ્રતાય શુયયે ગાંજેયાય મહાત્મનો  
અર્ધ દદામિ ભીષ્માય સોમ-વંશો દ્રવ્યાય ચા॥

ભીજ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્મા ભીજ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્મા ભીજ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્મા

वसूनामवत्ताराय शन्तनोरात्मजय चा  
अर्धं ददामि भीष्माय आ-जन्म-ब्रह्मयारिणे॥

ભીજ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્મા ભીજ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્મા ભીજ્માય નમઃ ઈદમર્થમ્મા

પ્રાર્થના

ભીષમः શાન્તનવો વીરઃ સત્ય-વાદી જિતેન્દ્રિયઃ।  
આત્મિરદ્ધિરવાપ્રોતું પુત્ર-પૌત્રોચિતાઃ કિયાઃ॥

With this shloka, offer Prarthana to Bhishma.

અનેન મયા કૃતેન ભીષ્માષ્મી-પુણ્ય-કાલે ભીષ્મ-તર્પણેન ભીષ્મ-અર્ધ-પ્રદાનેન ચ  
પરમાત્મા સુપ્રીતઃ સુપ્રસન્તો વરદો ભવતુ॥